

Ս. ՅԱԿՈԲԻ Ն Ե Ր Ս Է Ն

* **Մշ. 1 Ապրիլ.**— Իրիկուան Հսկումին ի Ս. Յակոբ իր անդրանիկ քարոզը խօսեցաւ Հոգշ. Տ. Սևան Վրդ. Ղարիպեան, «Տէր, քանա զիս զմեղատրս» խօսքը ունենալով իբրև բնաբան: Անդրադարձաւ Փարիսեցիի և Մաքսատրի առակին և բացատրեց կերպերը որով քրիստոնէան կրնայ անկեղծ զղջումի և ապաշխարութեան ոգիով մարտիլ իր մեղքերէն: Ապա, Հոգշ. Տ. Կիրեղ Մ. Վրդ. Գարիկեան խօսեցաւ այն ահաւոր աղէտին մասին, որուն Լիբանանի հետ ենթարկուած է Լիբանանահայ հոծ համայնքը մօտ տարիէ մը ի վեր, և կոչ ըրաւ ներկաներուն որ իրենց սրտաբոյս լումաներով օգնութեան ձեռք կարկանեն իրենց կարօտեալ ազգակիցներուն:

* **Որ. 2 Ապրիլ.**— Վաղուան 40 մանկանց տօնին առիթով, երեկոյեան Ս. Հրեշտակապետաց նկերնցիին մէջ կատարուեցաւ մասնաւոր Հսկման արարողութիւն, որուն ընթացքին քարոզեց նոյն վանքի Տեսուչը՝ Հոգշ. Տ. Սևան Վրդ. Ղարիպեան, բացատրելով պարագաները Սեբաստիոյ քառասուն մանկանց նահատակութեան և բնաբան ունենալով «Մի՛ զարհուրիք յայնցանէ որք սպանանեն զմարմինն»: Ժողովուրդը իր բարեպաշտական զգացումները արտայայտեց ձեռք նուիրելով և մտմ վառելով սրբոց նկարին դիմաց:

անցքերույ՛ր այնպիսի նբուրթեամբ ճարտարապետուած էին, որ կրնային համեմատուիլ միայն կոթական տաճարի մը կամարներուն և պատուհաններուն հետ: Ոսկոր գործածուած էր միայն հոն ուր ճշու՛մը չէր զբաղանջ կը պահանջուէր:

Ճարտարապետական այս հրաշալիքն էր, այս անսահմանօրէն կատարելագործուած մեքենան, որ վերջերս միայն Ֆիզիքական զարգացման բարձր աստիճանի հասած էր և որ պիտի բարգաւաճէր 70 միլիոն տարիներ ևս: Այդ էր որ կը ծփար այն գիշեր՝ ծովալիճի եզերքին, և երբ արշալոյսին, փոքրիկ ստնաւորը դուրս ելաւ իր թռչնէն՝ տեսաւ դինքը, որ իր վիզը կը դարձնէր ծովալիճէն դուրս, յետոյ գէպի կրարարձունք ցամաք ելլելու համար:

ձԷՅՄՁ ՄԻՁՆԸՐ

Թրգմ. ՀՐԱՆԻ ՆԱԳԱՇԵԱՆՆ

* Ծր. 3 Ապրիլ.— Ս. Քառասուն Մանկանց Արարատիոյ: Ս. Պատարագը մատուցուցաւ Ս. Գլխադրի մատուոն մէջ: Ժամարարն էր Հոգը. Տ. Հայկաւեր Վրդ. Պայրամեան: Վերաբերումը կատարուեցաւ 40 Մանկանց նկարին առջև շինուած շարժական սեղանին վրայէն, որուն դիմաց, կաթսայի մը մէջ կը պըպլայի 40 գոյնզգոյն կանթեղներ:

— Կէսօրէ ետք, Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր գլխատրութեամբ, Միաբանութիւնը «Հրաշափառ»ով մուտք գործեց Ս. Յարութեան Տաճար: Պատանատեղիի, Ս. Գերեզմանի և Գիտ Խաչի այրի ուխտերէն ետք՝ վերջինին կից՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ պաշտուեցան երեկոյեան ժամերգութիւն և նախատօնակ: Ապա կատարուեցաւ տնօրինական սրբատեղիներու այգելութեան հանդիսատր թափօր Տաճարէն ներս: Թափօրապետն էր Հոգը. Տ. Նորհան Վրդ. Մանուկեան:

* Կիր. 4 Ապրիլ.— Դատարորին: Գիշերային և առաւօտեան ժամերգութիւնները պաշտուեցան ի Ս. Լուսաւորիչ: Ապա, Ամեն. Պատրիարք Ս. Հայրք հանդիսատր Ս. Պատարագ մատուց Բրիտանոսի Ս. Գերեզմանին վրա և նախագահեց նոյնին և Պատանատեղիին շուրջ կատարուած երաարարած մեծահանդես թափօրին, որ վերջացաւ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ:

* Գշ. 6 Ապրիլ.— Իրիկուան, Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցիի Հսկումին քարոզեց Հոգը. Տ. Գեղարդ Արդ. Տառտարեան, «Ապաքէն ըրք Տաճար Աստուծո՛ւ էք» Պօղոս Առաքելի խօսքը ունենալով իբրև բնարան:

* Ծշ. 8 Ապրիլ.— Իրիկուան Հսկումին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Հոգը. Տ. Կիրեղ Ծ. Վրդ. Գաբրիէան:

* Ուր. 9 Ապրիլ.— Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի վերապամուտի նախատօնակին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպիսկոպոս:

* Ծր. 10 Ապրիլ.— Ս. Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին: Յիշատակ Չարչարանաց և մտանելոյն ի վիրապան: Առաւօտեան ժամերգութեան աւարտին, ըստ սովորութեան, Ս. Լուսաւորչի մասունքը իր հանգատարանէն թափօրով փոխարդուեցաւ Ասագ Մեղան, ձեռամբ Հոգը. Տ. Կիրեղ Ծ. Վրդ. Գաբրիէանի: Ապա Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ տանդատան Ս. Լուսաւորչի սեղանին վրայ: Ժամարարն էր Հոգը. Տ. Նորհան Վրդ. Մանուկեան:

— Կէսօրէ ետք, Հոգը. Տ. Կիրեղ Ծ. Վրդ. Գաբրիէանի գլխատրութեամբ, Միաբան Հայրեր ինքնաշարժներով բարձրացան Ձիթենեաց լեռ, ուր Համբարձման սրբավայրին վրայ կառուցուած մեր վրանամատուոնին մէջ պաշտուեցան ժամերգութիւն և նախատօնակ:

— Գիշերակիզբին, նոյն վայրին մէջ պաշտուեցան Եկեցեղի և Հսկման արարողութիւններ, և ապա գիշերային ու առաւօտեան ժամերգութիւններ: Մատուցուեցաւ նաև Ս. Պատարագ՝ Համբարձման մատուոնին մէջ: Ժամարարն էր սրբավայրին Տեսուչ՝ Հոգը. Տ. Սևան Վրդ. Դարիպեան:

* Կիր. 11 Ապրիլ.— Գալստեան: Առաւօտուան, Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Հայրիկ Արքեպ. Ասանեանի գլխատրութեամբ, Միաբան Հայրեր ինքնաշարժներով բարձրացան Ձիթենեաց լեռ, ուր Համբարձման սրբավայրին վրայ կառուցուած մեր վրանամատուոնին մէջ եպիսկոպոսական խորջ ի գլուխ պատարագեց Հոգը. Տ. Կիրեղ Ծ. Վրդ. Գաբրիէան:

* Գշ. 13 Ապրիլ.— Իրիկուան վերջին Հսկումին ի Ս. Հրեշտակապետ քարոզիչ Հոգը. Տ. Հայկաւեր Վրդ. Պայրամեան, բնարան ունենալով՝ «Հայր, ուստ՛ մեզ կալ լաղօթս» և մեկնաբանելով Տէրունական Աղօթքի առաջին նախադասութիւնը:

* Ծշ. 15 Ապրիլ.— Իրիկուան, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ պաշտու-

ւեցաւ Մեծ Պահոց Եկեացէի վերջին ժամերգութիւնը, որուն ընթացքին քարոզեց Հոգը. Տ. Հայկասեր Վրդ. Պայրամեան, «Արծաթսիրութիւն» մայր ամենայն յարեաց» քնարանով:

* Տր. 16 Ապրիլ.— Խ. օր Մեծ Պահոց: Առաւօտուն, Մայր Տաճարին մէջ պաշտուեցաւ Մեծ Պահոց «Արեւազայ»ի վերջին ժամերգութիւնը, իսկ կէսօրէ ետք՝ վերջին «Սաղաղական» ժամերգութիւնը:

* Շք. 17 Ապրիլ.— Յիշատակ յարութեան Ղազարու: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Գլխադրի մատուոյն մէջ: Ժամարարն էր Հոգը. Տ. Ռուբէն Արդ. Յովակիմեան: Ս. Թարգմանչաց Երկր. Վարժարանի աշակերտութիւնը Ս. Հաղորդութիւն տուացաւ:

— Կէսօրէ ետք, վաղուն Ծաղկազարդի տօնին առիթով, Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր գլխադրութեամբ, Միաբանութիւնը «Հրաշքախառ»ով մուտք գործեց Ս. Յարութեան Տաճար, ուր պաշտուեցան երեկոյեան ժամերգութիւնն ու նախատօնակը՝ մեր վերնատան մատուոյն մէջ: Ապա կատարուեցաւ տնօրինական սրբատեղիներու այցելութեան հանդիսատր թափօր Տաճարէն ներս: Թափօրապետն էր Հոգը. Տ. Կորին Ծ. Վրդ. Մանուէլեան:

* Կիր. 18 Ապրիլ.— Ծաղկազարդ: Գիշերային և առաւօտեան ժամերգութիւնները պաշտուեցան և Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի վերնատան մեր մատուոյն մէջ: Ժամարարն էր Հոգը. Տ. Գեղարդ Արդ. Տաւուտլարեան: Ապա կատարուեցաւ մեծահանդէս թափօր՝ Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին և Պատանատեղիին շուրջ, և «Անդաստան»: Թափօրը կը գլխադրէր Գերջ. Տ. Ծահէ Արքեպս. Աճէմեան: Մեր թափօրին կը հետևէին Ղպտիներու և Ասորիներու թափօրները: Ժամը 1ին, արարողութիւններու աւարտին, Միաբանութիւնը վերադարձաւ Մայրավանք, և «Որ զխորհուրդ քո գաւտեան» շարականի երգեցողութեամբ լսուաջանալով Հայոց Թաղի մուտքէն բարձրացաւ Պատրիարքարան:

— Կէսօրէ ետք Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ «Անդաստան», նախագահութեամբ Լուսարարապետ Գերջ. Տ. Հայրիկ Արքեպս. Ապրանեանի: Ժամերգութեան աւարտին Հոգը. Տ. Կիրեղ Ծ. Վրդ. Գաբրիէան կարդաց անուանացանկը «հոգևոր սիրով և փափաքով» վարագոյր բացող հաւատացեալներուն: Դոկերացէքի սրտագրաւ արարողութեան նախագահեց Գերջ. Տ. Ծահէ Արքեպս. Աճէմեան: Կատարուեցաւ հանգանակութիւն՝ Ազունիէի Ազգ. Բուժարանին ի նպաստ:

* Գշ. 20 Ապրիլ.— Աւագ Երեքշաբթի (Յիշատակ տան կուսանազ) և Աւետումն Ս. Աստուածածնի: Ս. Կոյսի Աւետման տօնը լետաձգուած ըլլալով, Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի գաւթի արևելյանողմը գրտնուող Ս. Յովհաննէս Աւետարանիչի մատուոյն մէջ: Ժամարարն էր Հոգը. Տ. Սևան Վրդ. Ղարիպեան: Ապա կատարուեցաւ տնօրինական սրբատեղիներու այցելութեան թափօր Տաճարէն ներս: Թափօրապետն էր Հոգը. Տ. Հայկասեր Վրդ. Պայրամեան, որ թափօրի իւրաքանչիւր հանգրտանին սակաւաթի ունաւաւորներուն տուաւ հարկ եղած բացատրութիւնները:

* Եշ. 22 Ապրիլ.— Աւագ Հինգշաբթի (Յիշատակ Ընթրեաց Տեան): Առաւօտեան ժամերգութեան աւարտին, Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ «Կարգ Ապաշխարողաց»: Ապա, կարճ դադարէ մը ետք, հանդիսատր Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Աւագ Սեղանին վրայ: Ժամարարն էր Գերջ. Տ. Ծահէ Արքեպս. Աճէմեան, որ կարդաց Ս. Բարսեղ Հայրապետի ճառը: Բաւական ծողովորդ մօտեցաւ հաղորդուելու:

— Կէսօրէ ետք, Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ «Ռոմանայի»ի հոգե-

գրաւ արարողութիւնը, նախագահութեամբ Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր, և ի ներկայութեան օտար հրահրեալներու և պետական ղէմքերու: Ուրքերու լուսցումէն ետք, Անկլիքան Արքեպիսկոպոսը զգեստաւորուած Ասագ Սեղան բարձրանալով կարդաց Ս. Աւետարանէն Ոսնալուայի վերաբերեալ համարները:

— ժամը 5ին, փոքր թափօր մը, Հոգշ. Տ. Հայկասեր Վրդ. Պաքսմեանի գլխատրութեամբ, այցելեց զոյգ բանտերը Քրիստոսի —Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցին և Ս. Փրկչի վանքը: Առաջինին մէջ կատարուած կարճ արարողութենէ մը ետք թափօրը խմբուեցաւ եկեղեցիի զաւիթին մէջ գտնուած Ս. Զիրեանի ծառին դիմաց, որուն վրայ մեր Տէրը կապեցին դատավարութենէ առաջ: Զոյգ արքայալարերուն մէջ Հոգշ. Հայրապետը խօսեցաւ, պահին խորհորդէն թալարուած, տալով նաև պատմականը զոյգ արքայալարերուն:

— ժամը 7ին, Մայր Տաճարին մէջ սկսաւ «Խատարման Կարգ»ը տխրագոյնցիկ խորհրդատրութեամբ, որ տեւեց մինչև կէս գիշեր: Տաճարը մօճելէ ետք Գերշ. Տ. Ծառէ Արքեպիսկոպոս քարոզեց, վեր հանելով «լացի գիշեր»ուան նշանակութիւնը:

* Ուր. 23 Ապրիլ.— Ասագ Ուրբաթ (Յիշատակ Խաչելութեան): Վեօրը քիչ անց, Ս. Յարութեան Տաճարի մեր վերնատան մատուռին մէջ կատարուեցաւ «Խաչելութեան Կարգ»ը, նախագահութեամբ Հոգշ. Տ. Կորիւն Ծ. Վրդ. Մանուկեանի:

— Վեօրէն ետք, Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր գլխատրութեամբ, Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ «Թաղման Կարգ»ը, մեծ հանդիսատրութեամբ և ի ներկայութեան մեծ թիւով ժողովուրդի, որոնք ապա երկրպագեցին Քրիստոսի դազադին իրև նշանակ եկեղեցիի դասին մէջ գետեղուած ապրուածքին առջև:

* Ծր. 24 Ապրիլ.— Ասագ Ծարաթ (Ծրագալուց Ս. Զատիկի): Առաւօտեան ժամը 8.15ին, Ս. Յարութեան Տաճարի դուռը բացուեցաւ, բանալին ստնուելով Ասագ Թարգման Հոգշ. Տ. Գէորգ Վրդ. Նազարեանի ձեռքէն, ընկալեալ սովորութեան համաձայն:

— ժամը 10.15ին, Միաբանութիւնը, Գերշ. Տ. Ծառէ Արքեպ. Անճմեանի գլխատրութեամբ մեկնեցաւ Ս. Յարութեան Տաճար, որ լաջորդաբար կատարուեցան Ս. Գերեզմանի դրան կնքման և Լուսատրեայի հանդիսութիւնները: ժամը 1ին Ս. Գերեզմանի քովնտի բացուածքներէն դուրս կու գար նուիրական յուր և ընդհանուր խանդավառութեան ու մոմավառութեան ընդմէջէն ընթացք կ'առնէր մեր թափօրը, գլխատրութեամբ Լուսահան Հոգշ. Տ. Կորեղ Ծ. Վրդ. Գաբրիելեանի, որ Յունաց Գերշ. Տ. Մէրմանու Ծայիսկոպոսին հետ կատարած էր Լուսատրեայի կարգը: Մեր թափօրին կը հետնէին Ղպտիներու և Ասորիներու թափօրները: ժամը 2.30ին Միաբանութիւնը ճամբայ ելաւ դէպի Մայրավանք, առաջնորդութեամբ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկստուններուն: Ծամբու կէսին, Դասի բերդին դիմաց, Գերշ. Սրբազանն ու Հոգշ. Լուսահանը զգեստաւորուեցան և թափօրը լառաջացաւ դէպի Մայրավանք, երգելով «Քրիստոս լարեաւ ի մենեւոց»: Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ Ս. Աւետարանի ընթերցում:

— ժամը 4ին, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ Ծրագալուցի արարողութիւն և ապա Ասագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ Ս. Պատարագ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Գեղարդ Արդ. Տառուլարեան: Ս. Պատարագէն ետք կատարուեցաւ Ս. Զատիկի նախատօնակ, գլխատրութեամբ Գերշ. Տ. Ծառէ Արքեպիսկոպոսի, որմէ ետք Միաբանութիւնը «Այսօր լարեաւ» շարականը երգելով զգեստաւորեալ բարձրացաւ սեղանատուն:

* Կիր. 25 Ապրիլ.— ՉԱՏԻԿ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՆՈՒՆ: Կէս գիշերը քիչ անց, Մայրավանքի մեծ զանգը ոտքի է հանած Միաբանութիւնն ու ժողովուրդը և

քիչ էտք լուցեալ յապտերներով և Գերշ. Տ. Ծափէ Արքեպս. Աճեմեանի գլխաւորութեամբ, բոլորը կը մեկնին Ս. Յարութեան Տաճար: Առաւօտեան ժամերգութիւնը մինչև «Հարց» կը պաշտոյի Տաճարի մեր վերնատան մատուռին մէջ: Ապա, Միաբանութիւնը կը շարունակէ ժամերգութեան մնացեալ մասը Ս. Գերեզմանին շուրջ թափօրական գնացքով, հետևողութեամբ Ղարտիներու և Ասորիներու թափօրներուն: Առաւօտեան ժամը 7ին, Գերշ. Տ. Ծափէ Արքեպիսկոպոս մատուց օրուան հանդիսաւոր Ս. Պատարագը Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին վրայ և քարոզեց Յարութեան խորհուրդին շուրջ «Եւ գնաց, ընդ միտս զարմացեալ թէ զի՛նչ էր» բնաբանով: Ս. Պատարագն ու քարոզը ձայնասփռուցան Իսրայէլեան ուստիոկայանէն: Ամեն. Պատրիարք Ս. Հայրը ևս ներկայ էր: Ժամը 9.30ին թափօրը վերադարձաւ Մայրավանք: Հ.Ե.Մ.ի սկաւտուներն ու արեւոյշները իրենց փողերախումբով միասին առաջնորդեցին Միաբանութիւնը՝ որ նախորդ օրուան նման «Քրիստոս յարեալ» շարականի երգեցողութեամբ առաջացաւ դէպի Մայրավանք և բարձրացաւ Պատրիարքարան:

— Կէսօրէ ետք, Մայրավանքի մեծ բակին մէջ կատարուեցաւ Զատկական մեծ «Անդաստան»ը, գլխաւորութեամբ Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր:

* Բշ. 28 Ապրիլ.— Բ. օր Ս. Զատկի: Յիշատակ մեռելոց: Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ Ս. Պատարագ մատուց և քարոզեց Ամեն. Պատրիարք Ս. Հայրը՝ «Համարեցաւ զիս թէ մեռայ, այդ ես կենդանի եմ» բնաբանով, խօսելով Յարութեան տոութեան մասին: Ս. Պատարագէն ետք կատարուեցաւ մեծաճանդէս թափօր, գլխաւորութեամբ Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր, որ ամպհովանիի տակ և Ս. Խաչափայտի մասունքն ի ձեռին կ'օրհնէր Տաճարը լեցնող հոծ բազմութիւնը: Վարդապետներ ի ձեռին ունէին սրբոց մասունքներ: Հասկեցներու Եպիսկոպոսը, վեց վարդապետներով մասնակցեցաւ այս թափօրին: «Ծանապարհ» շարականի երգեցողութենէն և «Տէր ողորմեալ»էն ետք բոլորը «Այսօր յարեալ» շարականը երգելով բարձրացան Պատրիարքարան, ուր Ն. Ամենապատուութիւնը Ս. Պատարագի օրհնութեամբ նշխարներ բաժնեց բոլորին:

* Գշ. 27 Ապրիլ.— Գ. օր Ս. Զատկի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Գլխադրի մատուռին մէջ: Ժամարարն էր Պոլսէն ուխտատարար Ս. Քաղաք ժամանած Արծ. Տ. Եղիա Քհնյ. Ծուշանեան: Ապա կատարուեցաւ հոգեհանգստեան պաշտօն՝ խնդրամատուց ուխտատրներու ննջեցեալներու հոգիներուն համար, նախագահութեամբ Հոգշ. Տ. Կորին Ծ. Վրդ. Մանուէլեանի: